

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή

Ενότητα 4: Η δομή και η λειτουργία του ειδικού
σχολείου

Ευδοξία Ντεροπούλου-Ντέρου

Σχολή Επιστημών της Αγωγής

Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική
Ηλικία

Νομοθεσία της Ειδικής Αγωγής από το 1980 έως σήμερα

- Μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του '80, η Ειδική Αγωγή λειτουργούσε με αποσπασματικές νομοθεσίες και διατάγματα.
- Το **1981**, για πρώτη φορά στην ιστορία της ελληνικής εκπαίδευσης, ψηφίζεται ομόφωνα από τη βουλή των Ελλήνων νόμος για την Ειδική Αγωγή.

Ο Νόμος 1143/81 (1)

- Ο νόμος **1143/81** αποτελεί τον πρώτο ολοκληρωμένο νόμο στην ιστορία της Ειδικής Αγωγής (μαζί με το συμπληρωματικό Προεδρικό Διάταγμα **603/82**)
- Ο νόμος **1143/81** καθώς και το Προεδρικό Διάταγμα 603/82 επικρίθηκε γιατί:
 - ενίσχυε το διαχωρισμό ανάμεσα σε φυσιολογικά και μη φυσιολογικά άτομα,
 - κατέτασσε τους μαθητές σε 12 κατηγορίες προβληματικών ατόμων ανάλογα με την μειονεξία που παρουσιάζουν,
 - περιθωριοποιούσε την Ειδική Αγωγή από τον κορμό της Γενικής Εκπαίδευσης.

Ο Νόμος 1143/81 (2)

Ο πρώτος Νόμος 1143/1981 στο **πρώτο άρθρο** ορίζει τον **σκοπό** του ως εξής:

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η παροχή ειδικής αγωγής και ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσεως εις αποκλίνοντα εκ του φυσιολογικού άτομα, η λήψις μέτρων κοινωνικής μερίμνης και η αντίστοιχος προς τας δυνατότητάς των ένταξις αυτών εις την κοινωνικήν ζωήν και την επαγγελματικήν δραστηριότητα, δια της εφαρμογής ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων εν συνδυασμώ προς ιατρικά και άλλα κοινωνικά μέτρα (άρθρο 1).

Κριτική προσέγγιση του Νόμου 1143/1981 (1)

- Το περιεχόμενο της ειδικής αγωγής οροθετείται σε ένα περιοριστικό πλαίσιο τόσο ως προς την ερευνητική της διάσταση καθώς τοποθετείται στο επίπεδο της εφαρμογής ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όσο και ως προς το βαθμό αυτονομίας της επιστημονικής της διάστασης, καθώς καλείται να αποδεχτεί τους κανόνες της ιατρικής επιστήμης και να λάβει υπόψη της μέτρα κοινωνικής μέριμνας. Η απισχνούμενη εννοιολογική εικόνα της ειδικής αγωγής, με την αξίωση της εξουσίας του ιατρικού κανόνα (Φουκώ, 2010), εμφανίζεται συνακόλουθη με τον αφοπλιστικής απλοϊκότητας ορισμό του «φυσιολογικού» και της *απόκλισης εκ του φυσιολογικού*.

Κριτική προσέγγιση του Νόμου 1143/1981 (2)

- Η ειδική αγωγή θεσμοθετείται ως μια εφαρμοσμένη πρακτική με αποστολή να εντάξει σύμφωνα με τις δυνατότητές τους τα *αποκλίνοντα εκ του φυσιολογικού άτομα* στην κοινωνική ζωή και στην επαγγελματική δραστηριότητα.
- Η υπόλογος στην ιατρική επιστήμη ειδική αγωγή εγκαλείται να δεχτεί δύο αξιώσεις: α) τον ορισμό της *απόκλισης εκ του φυσιολογικού* και β) την προώθηση μιας *αδιαπραγμάτευτης αναγκαιότητας* για επαγγελματική και κοινωνική ένταξη των *αποκλινόντων εκ του φυσιολογικού ατόμων* σε προκαθορισμένο ιατρικό και προνοιακό τόπο (εκπαιδευτήρια, μονάδες ειδικής αγωγής) και χρόνο (χρονική διάρκεια της παρεχόμενης εκπαίδευσης).

Κριτική προσέγγιση του Νόμου 1143/1981 (3)

- Με βάση τις δύο παραπάνω αξιώσεις η ειδική αγωγή εμφανίζεται ως κατασκευή ενός αυστηρά οροθετημένου χώρου στον οποίο οι αποδέκτες των παροχών της και η δράση της καθορίζονται από την ιατρική επιστήμη. Το γεγονός αυτό την οδηγεί να αναπτύξει έναν *ιατρικά κατευθυνόμενο εκπαιδευτικό λόγο* και μια *εκπαιδευτικά κατευθυνόμενη ιατρική-θεραπευτική πρακτική* (Φουκώ, 2010).
- Ο Νόμος 1143/1981 με το διακριτό γλωσσικό ύφος της καθαρεύουσας και με τη χαρακτηριστική κλινική ορολογία εμφανίζεται να είναι ο πιο «αδικημένος» νόμος της ειδικής αγωγής. Μολονότι έχει δεχτεί τη σφοδρότερη κριτική χρησιμοποιείται ως σταθερή πηγή άντλησης αρχών, περιεχομένου και αξιών από τους επόμενους νόμους οι οποίοι διακήρυξαν την πρόθεσή τους για αλλαγή της εκπαιδευτικής αντιμετώπισης των ατόμων με αναπηρία.

Νόμος 1566/1985

- Ο Νόμος **1566/1985** που ρυθμίζει ζητήματα Ειδικής Αγωγής εντάσσεται στο ευρύτερο νομοθετικό πλαίσιο της Γενικής Εκπαίδευσης.
- Ο Νόμος **1566/1985** είναι από τους σημαντικότερους νόμους της ειδικής εκπαίδευσης καθώς για πρώτη φορά θεσμοθετούσε την ενταξιακή εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Στις βασικές του ρυθμίσεις ο Νόμος 1566/1985 μεταξύ άλλων περιελάμβανε

- τη μεταβίβαση αποκλειστικά στο ΥΠ.Ε.Π.Θ. όλων των αρμοδιοτήτων που αφορούσαν ζητήματα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (γενικής και επαγγελματικής) και θέματα αποκατάστασης των Α.Μ.Ε.Α.,
- τη διδασκαλία μίας ξένης γλώσσας στα ειδικά σχολεία και
- την εκτύπωση με το σύστημα Braille διδακτικών βιβλίων για τυφλούς.
- Παρόλο αυτά ο Νόμος 1566/1985 θεωρήθηκε μεταγλώττιση των διατάξεων του προηγούμενου Νόμου 1143/1981.

Παράδειγμα μεταγλώττισης (1)

Στον σκοπό του Νόμου 1566/1985 γίνεται εμφανής η αλλαγή ύφους στη γλώσσα με τη χρήση της δημοτικής και την εισαγωγή ενός νέου για την εποχή όρου *άτομα με ειδικές ανάγκες* που αντικαθιστά τον προηγούμενο όρο *αποκλίνοντες εκ του φυσιολογικού*. Στην ανάγνωση όμως του σκοπού της ειδικής αγωγής παρατηρούμε να αναπαράγεται το εννοιολογικό περιεχόμενο του προηγούμενου Νόμου 1143/1981. Χαρακτηριστικό είναι το παρακάτω απόσπασμα

Παράδειγμα μεταγλώττισης (2)

Το πριν

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η παροχή ειδικής αγωγής και ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσως εις αποκλίνοντα εκ του φυσιολογικού άτομα, η λήψις μέτρων κοινωνικής μερίμνης και η αντίστοιχος προς τας δυνατότητάς των ένταξις αυτών εις την κοινωνικήν ζωήν και την επαγγελματικήν δραστηριότητα, δια της εφαρμογής ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων εν συνδυασμώ προς ιατρικά και άλλα κοινωνικά μέτρα (Νόμος 1143/1981. άρθρο 1).

Παράδειγμα μεταγλώττισης (3)

Το μετά

Στα άτομα που έχουν ειδικές ανάγκες παρέχεται ειδική αγωγή και ειδική επαγγελματική εκπαίδευση, η οποία στα πλαίσια των σκοπών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επιδιώκει ιδιαίτερα: α) την ολόπλευρη και αποτελεσματική ανάπτυξη και αξιοποίηση των δυνατοτήτων και ικανοτήτων, β) την ένταξη τους στην παραγωγική διαδικασία και γ) την αλληλοαποδοχή τους με το κοινωνικό σύνολο. (Νόμος 1566/1985, άρθρο 32, παράγραφος 1).

Στον Νόμο 1566/1985 ασκήθηκε κριτική καθώς:

- Δεν προέβλεπε την ίδρυση Τμήματος Ειδικής Αγωγής στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Δεν προέβλεπε μετεκπαίδευση ή επιμόρφωση σε θέματα Ειδικής Αγωγής για τους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Δε θεσμοθετούσε τη δυνατότητα μεταπτυχιακών σπουδών Ειδικής Αγωγής στα Α.Ε.Ι. της χώρας.
- Καθόριζε ως αρμόδιο για το ιατροδιαγνωστικό-συμβουλευτικό έργο το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας και όχι το ΥΠ.Ε.Π.Θ..
- Διατηρούσε την επικάλυψη αρμοδιοτήτων και διαιώνιζε τη σύγχυση στο έργο των σχολικών συμβούλων Γενικής και Ειδικής Αγωγής.

Στα τέλη της δεκαετίας του '80, ψηφίζονται επίσης οι παρακάτω νόμοι:

- **Ο Νόμος 1824/1988** με τον οποίο θεσμοθετείται η **ενισχυτική διδασκαλία** για τους μαθητές του δημοτικού και του γυμνασίου που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες σε ορισμένα μαθήματα.
- **Ο Νόμος 1771/1988** με τον οποίο τροποποιείται το σύστημα εισαγωγής των ανάπηρων φοιτητών στα Α.Ε.Ι. της χώρας

Νόμος 2817/2000 (1)

Στις 14.03.2000 ψηφίζεται ο Νόμος 2817/2000 στον οποίο:

- Επαναδιατυπώνεται η ορολογία της Ειδικής Αγωγής. Δίνεται έμφαση στις κοινές εκπαιδευτικές ανάγκες των ανάπηρων μαθητών και όχι στην κλινική αιτιολογία των αναπηριών τους.
- Προβλέπονται μέτρα για τους ανάπηρους μαθητές προσχολικής ηλικίας και για αυτούς που έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.
- Οι ειδικές τάξεις μετονομάζονται σε τμήματα ένταξης. Το ειδικό σχολείο περιορίζεται μόνο για περιπτώσεις παιδιών με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες.

Νόμος 2817/2000 (2)

- Θεσμοθετείται στην έδρα κάθε νομού η λειτουργία διεπιστημονικής ομάδας διάγνωσης και υποστήριξης με την επωνυμία «Κέντρο Διάγνωσης Αξιολόγησης και Συμβουλευτικής Υποστήριξης» **(Κ.Δ.Α.Υ.)**.

Νόμος 2817/2000 (3)

- Δημιουργούνται νέες ειδικότητες προσωπικού Ειδικής Αγωγής (διερμηνέων νοηματικής γλώσσας, ειδικών κινητικότητας και προσανατολισμού τυφλών ατόμων).
- Εξασφαλίζεται η παροχή μέσων διδασκαλίας σύγχρονης τεχνολογίας για τους ανάπηρους μαθητές.
- Αναγνωρίζεται η νοηματική γλώσσα ως επίσημη γλώσσα των κωφών στην εκπαίδευση.
- Ιδρύεται τμήμα Ειδικής Αγωγής στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για την επιστημονική έρευνα όλων των ζητημάτων της ειδικής αγωγής.

Νόμος 3699/2008

«Ειδική Αγωγή & Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»

Το 2008 ψηφίζεται ο ισχύοντας νόμος της ειδικής εκπαίδευσης. Τα βασικότερα σημεία κριτικής που του ασκήθηκαν είναι τα παρακάτω:

- Διαιωνίζει την κλινική προσέγγιση της αναπηρίας.
- Περιορίζει την ενταξιακή εκπαίδευση.
- Αποδίδει υπερβολικές αρμοδιότητες στα Κέντρα Διάγνωσης Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ).
- Με λάθος τρόπο καθορίζει την πρώιμη παρέμβαση.
- Δεν αναφέρεται στα ζητήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Δεν προωθείται η ισότιμη συμμετοχή των γονέων στη λήψη των εκπαιδευτικών αποφάσεων.

Άρθρο 1

Έννοιες και σκοπός (1)

1. Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ) είναι το σύνολο των παρεχομένων ειδικών εκπαιδευτικών υπηρεσιών στους μαθητές με αναπηρία και στους μαθητές με διαπιστωμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
 - Η πολιτεία δεσμεύεται να κατοχυρώνει και να αναβαθμίζει διαρκώς τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης ως αναπόσπαστο μέρος της υποχρεωτικής και δωρεάν δημόσιας παιδείας...
 - Η πολιτεία αλλά και όλες οι υπηρεσίες και οι λειτουργοί του Κράτους οφείλουν να αναγνωρίζουν την αναπηρία ως μέρος της ανθρώπινης ύπαρξης αλλά και ως ένα σύνθετο κοινωνικό και πολιτικό φαινόμενο και σε κάθε περίπτωση να αποτρέπουν τον υποβιβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στη συμμετοχή ή στη συνεισφορά τους στην κοινωνική ζωή.

Άρθρο 1

Έννοιες και σκοπός (2)

2. Ο όρος «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση» (Ε.Α.Ε.) αντικαθιστά τον όρο «Ειδική Αγωγή».
3. Ως «διάγνωση» νοείται η εκπαιδευτική αξιολόγηση με σκοπό τη συγκέντρωση στοιχείων και δεδομένων που θα βοηθήσουν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων- παρεμβάσεων.

Άρθρο 1

Έννοιες και σκοπός (3)

5. Διαφορική διάγνωση ή διαφοροδιάγνωση είναι η διαγνωστική διαδικασία μέσω της οποίας αποκλείονται παθήσεις με παρόμοια συμπτώματα ώστε να καταλήξουμε στην επικρατέστερη διάγνωση.
Η διαφορική διάγνωση αποτελεί μέρος της διεπιστημονικής αξιολόγησης με σκοπό τη συγκέντρωση των αναγκαίων δεδομένων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την παροχή κατάλληλων υποστηρικτικών δομών και υπηρεσιών.

Άρθρο 3

Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (1)

1. Μαθητές με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θεωρούνται οι μαθητές οι οποίοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες σχολικής μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών οι οποίες, σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία σχολικής προσαρμογής και μάθησης.

Άρθρο 3

Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (2)

Στους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συγκαταλέγονται ιδίως όσοι παρουσιάζουν νοητική αναπηρία, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες με χαμηλή όραση), αισθητηριακές αναπηρίες ακοής (κωφοί, βαρήκοοι), κινητικές αναπηρίες, χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα, διαταραχές ομιλίας-λόγου, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως . δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού), ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες.

Άρθρο 3

Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (3)

2. Οι μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παραβατική συμπεριφορά λόγω κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας, ανήκουν στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Άρθρο 3

Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (4)

3. Μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι και οι μαθητές που έχουν μία ή περισσότερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα ανεπτυγμένες σε βαθμό που ξεπερνά κατά πολύ τα προσδοκώμενα για την ηλικιακή τους ομάδα.

Άρθρο 6

Φοίτηση (1)

1. Οι μαθητές μπορούν να φοιτούν:

α) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, εφόσον πρόκειται για μαθητές με ήπιες μαθησιακές δυσκολίες, υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης.

Άρθρο 6

Φοίτηση (2)

β) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, με παράλληλη στήριξη.

Η παράλληλη στήριξη παρέχεται σε μαθητές που μπορούν με κατάλληλη ατομική υποστήριξη να παρακολουθήσουν το αναλυτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα της τάξης, σε μαθητές με σοβαρότερες εκπαιδευτικές ανάγκες όταν στην περιοχή τους δεν υπάρχει άλλο πλαίσιο ΕΑΕ (ειδικό σχολείο, τμήμα ένταξης) ή όταν η παράλληλη στήριξη καθίσταται απαραίτητη – βάσει της γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ – εξαιτίας των ειδικών εκπαιδευτικών τους αναγκών.

Άρθρο 6

Φοίτηση (3)

γ) Σε ειδικά οργανωμένα και κατάλληλα στελεχωμένα Τμήματα Ένταξης (ΤΕ) που λειτουργούν μέσα στα σχολεία γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης με δύο διαφορετικούς τύπους προγραμμάτων:

Άρθρο 6

Φοίτηση (4)

αα) Κοινό και εξειδικευμένο πρόγραμμα, που καθορίζεται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ για τους μαθητές με ηπιότερης μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, το οποίο για κάθε μαθητή δεν θα υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως.

Στα ΤΕ μπορούν να φοιτούν και μαθητές χωρίς γνωμάτευση από διαγνωστικό φορέα, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του σχολικού συμβούλου ΕΑΕ.

Άρθρο 6

Φοίτηση (5)

ββ) Εξειδικευμένο ομαδικό ή εξατομικευμένο πρόγραμμα, που καθορίζεται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ, για τους μαθητές με σοβαρότερης μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Το εξειδικευμένο πρόγραμμα μπορεί να είναι ανεξάρτητο από το κοινό, σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών.

Άρθρο 6

Φοίτηση (6)

4. Όταν η φοίτηση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη στα σχολεία του κοινού εκπαιδευτικού προγράμματος ή στα τμήματα ένταξης, λόγω των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους, η εκπαίδευση των μαθητών αυτών παρέχεται:

α) Σε αυτοτελείς Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.).

Άρθρο 6

Φοίτηση (7)

β) Σε σχολεία ή τμήματα που λειτουργούν είτε ως αυτοτελή είτε ως παραρτήματα άλλων σχολείων σε νοσοκομεία, κέντρα αποκατάστασης, ιδρύματα αγωγής ανηλίκων, σε ιδρύματα χρονίως πασχόντων ή σε υπηρεσίες εκπαίδευσης και αποκατάστασης των Μονάδων Ψυχικής Υγείας, εφόσον σε αυτά διαβιούν άτομα σχολικής ηλικίας με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

γ) **Με διδασκαλία στο σπίτι**, όταν αυτή κρίνεται αναγκαία, για σοβαρά βραχυχρόνια ή χρόνια προβλήματα υγείας, τα οποία δεν επιτρέπουν τη μετακίνηση και φοίτηση των μαθητών στο σχολείο.

Άρθρο 8

Σχολικές Μονάδες (1)

1. Ως Σ.Μ.Ε.Α.Ε. ορίζονται:

α) Για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

- i. τα νηπιαγωγεία ΕΑΕ για μαθητές μέχρι το 7ο έτος της ηλικίας τους και
- ii. τα δημοτικά σχολεία ΕΑΕ για μαθητές μέχρι το 14ο έτος της ηλικίας τους. Παράταση της φοίτησης μπορεί να γίνει μέχρι το 15ο έτος της ηλικίας των μαθητών, μετά από εισήγηση του οικείου ΚΕΔΔΥ.

Άρθρο 8

Σχολικές Μονάδες (2)

β) Για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- i. Τα Γυμνάσια ΕΑΕ για μαθητές μέχρι το 19ο έτος της ηλικίας τους. Τα γυμνάσια ΕΑΕ περιλαμβάνουν την προκαταρκτική τάξη και τρεις επόμενες τάξεις Α', Β' και Γ'.
- ii. Τα Λύκεια ΕΑΕ για μαθητές μέχρι το 23ο έτος της ηλικίας τους. Τα λύκεια ΕΑΕ, περιλαμβάνουν την προκαταρκτική τάξη και τρεις επόμενες τάξεις Α' , Β' και Γ'.

Άρθρο 8

Σχολικές Μονάδες (3)

γ) Για τη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση:

- i. Τα Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια, στα οποία εγγράφονται απόφοιτοι δημοτικού σχολείου γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης και στα οποία η φοίτηση διαρκεί πέντε έτη.
- ii. Τα Ειδικά Επαγγελματικά Λύκεια στα οποία η φοίτηση διαρκεί τέσσερα έτη.
- iii. Την Ειδική Επαγγελματική Σχολή, στην οποία εγγράφονται απόφοιτοι επαγγελματικού γυμνασίου και στην οποία η φοίτηση διαρκεί τέσσερα έτη.

Άρθρο 8

Σχολικές Μονάδες (4)

- iv. Τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) στα οποία η φοίτηση διαρκεί από πέντε μέχρι οκτώ χρόνια. Στα ΕΕΕΕΚ εγγράφονται απόφοιτοι δημοτικών σχολείων γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης.

- Στα σχολεία Ε.Α.Ε. εφαρμόζονται ειδικά προσαρμοσμένα αναλυτικά και διδακτικά προγράμματα.

Αποτιμώντας τη νομοθεσία της ειδικής αγωγής από το 1981 έως σήμερα (1)

- Αποτιμώντας τη νομοθεσία της ειδικής αγωγής από το 1981 έως σήμερα παρατηρούμε συνολικά την πρόθεση ελέγχου του μαθητικού πληθυσμού με αναπηρίες στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Ιδιαίτερα στους δύο τελευταίους νόμους της ειδικής αγωγής στον 2817/2000 και στον 3699/2008, επιχειρείται ο εκσυγχρονισμός του ελέγχου με τη θεσμοθέτηση εκπαιδευτικών διαγνωστικών φορέων (ΚΔΑΥ και ΚΕΔΔΥ αντίστοιχα).
- Η μετάθεση των αρμοδιοτήτων διάγνωσης από τους φορείς υγείας σε εκπαιδευτικούς φορείς δεν προβάλλει ως πράξη αποιατροποίησης-χειραφέτησης της ειδικής αγωγής, αλλά ως πράξη θεραπευτικής αντιμετώπισης της γενικής εκπαίδευσης.

Αποτιμώντας τη νομοθεσία της ειδικής αγωγής από το 1981 έως σήμερα (2)

- Στην τελευταία τριακονταετία η ειδική αγωγή δεν αποκόπτεται από την ιατρική αυθεντία, αντίθετα ενισχύει την ιεραρχική τους σχέση.
- Εμφανίζεται να παρακολουθεί την κριτική του ενταξιακού διαλόγου, καθώς με την υφαρπαγή γλωσσικών ενταξιακών όρων ενισχύει τα θεμέλια του εποικοδομημάτος της (με τη διάχυση των αρχών της σε ευρύτερα πέραν του ειδικού σχολείου πλαίσια), υπονομεύοντας τον ενταξιακό αγώνα με την εσκεμμένη δημιουργία κλίματος σύγχυσης ως προς στις αρχές, τους σκοπούς και τις πρακτικές της ενταξιακής εκπαίδευσης.

Ανάλυση του ατομικού μοντέλου και της προσέγγισης της αναπηρίας ως προσωπική τραγωδία (1)

- Για πολλούς η προσέγγιση της αναπηρίας ως προσωπική τραγωδία θεωρείται απόρροια του κλινικού μοντέλου.
- Η αναπηρία παρουσιάζεται και εξετάζεται ως ένα προσωπικό πρόβλημα του ατόμου είτε σε νοητικό είτε σε σωματικό επίπεδο.
- Η προσέγγιση της αναπηρίας ως προσωπική τραγωδία προσανατολίζεται στους ατομικούς λειτουργικούς περιορισμούς του ατόμου (ατομικό μοντέλο προσέγγισης της αναπηρίας) γεγονός που οδηγεί στην αναζήτηση θεραπείας, προσδίδοντας κατά αυτόν τον τρόπο θεραπευτική προοπτική στην αναπηρία (Oliver, 1983 Barnes & Mercer, 2003).

Υπουργική απόφαση 449/2007 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ (1)

Εκπαιδευτικοί ειδικών σχολείων

- Οργανώνουν, καταρτίζουν και υλοποιούν σε συνεργασία με το Ε.Ε.Π. το εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα των μαθητών της τάξης τους.
- Καθοδηγούν τους γονείς σε θέματα αγωγής και βοήθειας στο σπίτι και προτείνουν δραστηριότητες για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους.

Υπουργική απόφαση 449/2007 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ (2)

- Συνεργάζονται με το ειδικό επιστημονικό προσωπικό για την αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών των μαθητών τους.
- Ενημερώνονται για τα προγράμματα αποκατάστασης των μαθητών τους, τα οποία υλοποιούνται εκτός του σχολείου και συνεργάζονται με τους ειδικούς επιστήμονες.

Ιδιογραφικά χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού

- Υπέρβαση των προσωπικών προκαταλήψεων ως προς την αναπηρία και την ετερότητα.
- Δυνατότητα επικοινωνίας και συνεργασίας με άλλους εμπλεκόμενους φορείς στην εκπαιδευτική διαδικασία, ειδικούς επαγγελματίες και με τους γονείς των μαθητών.
- Παντελής απουσία «φιλάνθρωπων» αισθημάτων, τάσεων «προσωπικού εξαγνισμού», οικονομικών ή άλλων παραπλήσιων σκοπιμοτήτων.
- Συνείδηση του εκπαιδευτικού ρόλου.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ευδοξία Ντεροπούλου-Ντέρου. Ευδοξία Ντεροπούλου-Ντέρου. «Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή. Ενότητα 4 Η δομή και η λειτουργία του ειδικού σχολείου». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/ECD1/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

